

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ

Dumlupınar Bulvarı No:252 (Eskişehir Yolu 9. Km.) 06530 /ANKARA

www.tobb.org.tr - tobb@hs01.kep.tr

Sayı : E-34221550-045.99-12220

Tarih: 09.11.2023

Konu : Kahverengi Kokarca Mücadelesi Acil Eylem Planı

BAFRA TİCARET VE SANAYİ ODASI BAŞKANLIĞINA (Başkanlık Makamına)

Hacınabi Mahallesi Tekel Caddesi No:53

İlgi : Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alınan 06.11.2023 tarih ve E-36871779-320.99-11898497 sayılı yazı.

Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alınan ilgi yazıda; Kahverengi Kokarca Mücadelesi Acil Eylem Planı hazırlandığı ve söz konusu zararının fındık ürününe büyük zarar verdiği, bu zararın ise ülkemiz ihracatında önemli yer tutan fındık ürünün ihracat payının düşeceği ve ülke ekonomimizin zarar göreceği anlatılmaktadır. Ülkemiz ekonomisine zararın engellenmesi adına tüm kurumların, Kahverengi Kokarca zararlarının önlenmesi amacıyla çalışma yapması talep edilmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alınan söz konusu yazı ve eki ilişikte gönderilmekte olup, Kahverengi Kokarca Mücadelesi Acil Eylem Planı'na azami destek olunması konusunu bilgi ve değerlendirmelerinize arz ederim.

Saygılarımla,

e-imza

Mustafa SARAÇÖZ
Genel Sekreter

EK:

- 1- Kahverengi Kokarca Mücadelesi Acil Eylem Planı
- 2- EK-1 (2) (6 sayfa)

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://belgedogrula.tobb.org.tr/belgedogrulama.aspx?eD=BSE5R1SMVS>
Tel : +90 (312) 218 20 00 (PBX) - Faks : +90 (312) 219 40 90 -91 -92... - E-Posta : info@tobb.org.tr
Bilgi İçin: Tahir ARGÜÇ - Tel : 0312 2182473 - E-Posta : tahir.arguc@tobb.org.tr

ACELE

Sayı : E-36871779-320.99-11898497

03.11.2023

Konu : Kahverengi Kokarca Mücadelesi Acil
Eylem Planı

DAĞITIM YERLERİNE

Bakanlığımız Bitki Sağlığı Uygulama Programı kapsamında mücadelesi yapılan istilacı ve polifag bir zararlı olan Kahverengi kokarca (*Halyomorpha halys*) 2017 yılında Artvin İlinden Ülkemize giriş yapmış, bugün itibarıyla Karadeniz ve Marmara Bölgelerinin riskli alanlarında, birçok üründe ekonomik zarar eşiğini aşan yoğunluğa ulaşmıştır.

Bu doğrultuda söz konusu zararlının mücadelesi ile ilgili olarak Bakanlığımızca hazırlanan "Kahverengi Kokarca Eylem Planı" 25 Ekim 2023 tarihinde Ankara'da yapılan toplantıda tüm paydaşlarımızın dikkatine sunulmuş ve eylem planına son şekli verilmiştir.

Bu bağlamda; Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşlar ile tüm paydaşların katılımıyla son hali verilen ekte "Kahverengi Kokarca Eylem Planı" gönderilmekte olup eylem planında yer alan tedbirlerin etkin uygulanması, işbirliği halinde mücadelenin sürdürülmesi için gereken katkı ve desteğin verilmesi hususunda;

Gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Ahmet GÜMEN
Bakan a.
Bakan Yardımcısı

Ek: Kahverengi Kokarca Eylem Planı

Dağıtım:

Samsun Karadeniz Tarımsal Araştırma
Enstitüsü Müdürlüğüne
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığına
(Borsalar Müdürlüğü (Tarım Kurulu))
Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanlığına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Do rulama Kodu: 1A9E010B-C0F6-4C29-8B54-65502A9642AE Do rulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Eski ehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara

Tel: (0312) 258 77 44 Faks:

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için:Hüseyin AKYAZI

Mühendis

Telefon No:(312) 258 77 46

Karadeniz İhracatçı Birlikleri Genel
Sekreterliği Giresuna
ATATÜRK BULVARI NO-19-E PK-51-
28200 PİRAZİZ / GİRESUN
Ankara Ziraî Mücadele Merkez Araştırma
Enstitüsü Müdürlüğüne
Karadeniz Fındık ve Mamulleri İhracatçıları
Birliği Genel Sekreterliğine
İzmir Bornova Ziraî Mücadele Araştırma
Enstitüsü Müdürlüğüne
Yalova Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkez
Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 1A9E010B-C0F6-4C29-8B54-65502A9642AE Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Eskişehir Yolu 9. Km. Lodumlu Mevkii 06800 Çankaya/ Ankara

Tel: (0312) 258 77 44 Faks:

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için:Hüseyin AKYAZI

Mühendis

Telefon No:(312) 258 77 46

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KAHVERENGİ KOKARCA
(Halyomorpha halys)

EYLEM PLANI

(2023-2025)

1. HEDEF	Bakanlığımızca Kahverengi kokarca ile mücadelede saha organizasyonunun sağlanması ve etkin mücadele yapılması
2. AMAÇ	Kahverengi kokarca ile Entegre Zararlı Yönetimi Prensipleri kapsamında mücadelenin bir bütün olarak daha genişletilmiş ve kapsamlı bir organizasyon ile yürütülmesi. Zararlının mücadelesinde ilgili kamu kurumları, KİT ve STK'lar ile işbirliği yapılması.
3. SÜRE	2 Yıl (2023-2025)
4. FAALİYETLER	<ul style="list-style-type: none"> • Çalışma Gruplarının Oluşturulması • Araştırma Faaliyetleri • Eğitim, Yayım ve Kamuoyu Bilgilendirme Faaliyetleri • Popülasyon Takibi ve Mücadele Çalışmaları <ul style="list-style-type: none"> ○ Biyosidal ürün ruhsatlandırılması ○ Faydalı böcek üretimi ve salımı ○ Tuzakla takibi ○ Kışlak yerleri ve açık alanda mücadele • Denetim ve İzleme Faaliyetleri • İzleme ve Değerlendirme
5. FAALİYET DETAYLARI	ÇALIŞMA GRUPLARININ OLUŞTURULMASI
	<p><u>Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (GKGM)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kahverengi kokarca ile mücadele çalışma gruplarının oluşturulması, • Tüm çalışmaların koordine edilmesi ve yürütülmesinin sağlanması.
	ARAŞTIRMA FAALİYETLERİ
	<p><u>Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kahverengi Kokarca mücadelesinde “öncelikli ihtiyaçlara” yönelik yeniliklerin ve gelişmelerin takip edilmesi, olası mücadele metodlarının araştırılması için projelerin hazırlanması ve bu konuda proje çağrılarına çıkılması, • Araştırmalardan elde edilen bulguların ve sonuçların uygulamaya aktarılması için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılması,

- Öncelikli mücadele alanlarının belirlenmesi için riskli bölgelerde popülasyon takibinin yapılması,
- Görevlendirilen Araştırma Enstitüleri tarafından klasik biyolojik mücadele çalışmalarında ihtiyaç duyulan parazitoitlerin üretimi ve salımının planlaması ve yapılması,
- Feromon ve tuzak geliştirilmesi ve ruhsatlandırılması,
- Entomopatojenlerin geliştirilmesi.

Sağlık Bakanlığı-İl Sağlık Müdürlükleri

- Kahverengi kokarca ile temas sonucu olduğu iddia edilen semptomlu vakaların bu böcek ile ilişkisinin bulunup bulunmadığının tespit edilmesi ve şayet insan sağlığı açısından riskli bir durum varsa alerjik reaksiyon gösterebilecek hassas kişilere yönelik bilgilendirmelerin yapılması veya önlemlerin belirlenmesi.

İhracatçı Birlikleri, Ziraat Odaları, Üretici Birlikleri ve Tarımsal Amaçlı Kooperatifler

- Mücadeleye yönelik AR-GE projelerine ve mücadele faaliyetlerine destek sağlanması.

Ticaret Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Üniversitelerin Teknoloji Ofisleri

- Mücadeleye yönelik AR-GE projelerinin finansmanına destek sağlanması, özellikle mekanik mücadelenin daha etkin yapılabilmesi için böcek toplama makinesi (D-Vac vb.) böcek toplama aletleri ile ilgili AR-GE çalışmalarının başlatılması, desteklenmesi ve kullanıma sunulması.

EĞİTİM, YAYIM VE KAMUOYU BİLGİLENDİRME FAALİYETLERİ

İl Tarım ve Orman Müdürlükleri

- Zararlının kışlama döneminde (Eylül-Nisan arası) farkındalık oluşturma çalışmalarının yapılması amacıyla kamuoyu bilgilendirmesine yönelik olarak eğitim materyali (afiş, broşür vb.) dağıtımını yapılarak mutad toplantıların yapılması,
- Kışlama dönemindeki zarar, çiftçilerin yanında bölge halkını da ilgilendirdiği için mücadele bölgesinde ikamet edenlerin topyekûn kışlaklardaki mekanik mücadele çalışmalarına katılımının sağlanması.

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

- Yapılan çalışmalar hakkında kamuoyunun belli aralıklarla bilgilendirilmesi.

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

- Saha çalışmalarının tanıtımı, kamu spotu, eğitim filmi, liflet, afiş gibi, eğitim ve yayım materyallerinin çoğaltılması ve gerekli yayım ve bilgilendirme faaliyetlerinin yürütülmesi.

Belediyeler

- Kahverengi kokarca mücadelesi ve önleyici tedbirlerin alınması için ihtiyaç duyulabilecek mücadele programına gerekli destek verilmesi, toplantı salonu, toplu taşıma ihtiyacı, liflet, afiş vb. araç gereçlerin temini konusunda katkı sağlanması.

İhracatçı Birlikleri, Ziraat Odaları, Üretici Birlikleri ve Tarımsal Amaçlı Kooperatifler

- Üye üreticilerinin bilgilendirilmesi ve koordine edilmesi,
- Kahverengi kokarca mücadelesi ve önleyici tedbirlerin alınması için ihtiyaç duyulabilecek liflet, afiş vb. araç gereçlerin temini ve dağıtımını konusunda katkı sağlanması.

Ticaret Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları, Üniversitelerin Teknoloji Ofisleri

- Üyelerinde ve üreticide farkındalık oluşturulması amacıyla üye üreticilerinin bilgilendirilerek koordine edilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması,
- Kahverengi kokarca mücadelesi ve önleyici tedbirlerin alınması için ihtiyaç duyulabilecek; toplantı salonu, liflet, afiş vb. araç gereçlerin temini konusunda katkı sağlanması.

Sivil toplum ve meslek kuruluşları

- İl/İlçe Müdürlüklerinin mücadele faaliyetlerine katkı ve destek verilmesi, toplantı salonu, araç temini, ilan gibi yaygın etkiyi arttıracak desteğin verilerek etkili bir toplu mücadele yapılmasına yönelik kamuoyu bilincinin oluşturulmasına katkı sağlanması.

POPULASYON TAKİBİ VE MÜCADELE ÇALIŞMALARI

İl Tarım ve Orman Müdürlükleri ile İl Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri, Orman Genel Müdürlüğü birimleri, Belediyeler, Üretici Birlikleri, Ziraat Odaları, İhracatçı Birlikleri, Ticaret Odası

- Yerleşim yerlerinde ve meskenlerde yapılacak mücadelede İl Sağlık Müdürlükleri ile işbirliği yapılması,
- Nisan-Eylül ayları arasındaki aktif dönemde biyolojik mücadele yapılmayan tarımsal alanlarda ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin teknik talimatlar çerçevesinde aksatılmadan uygulanması için takip ve telkinlerin yapılması,
- Orman alanlarında Orman Genel Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak sürvey ve mücadele çalışmalarının yapılması.
- Sorumluluk alanlarında (paketleme tesisi, depo, garaj vb.) mekanik mücadele veya biyosidal uygulamalarının kurum kapasiteleri nispetince azami ölçüde yapılması, yaptırılması,
- İl genelinde gerekli organizasyonların zamanında yapılarak kışlaklarda ve tarımsal alanlardaki mücadelenin zamanında yapılmasının sağlanması.

Belediyeler

- Kışlak mücadelesi için belediyenin sorumlu olduğu yerleşim yerlerinde halkın uyarılması ve zararının görüldüğü ev, işyeri, depo vb. alanlarda görevlendirilecek kişilerce toplatılıp imha edilmesinin sağlanması.

İl Sağlık Müdürlükleri

- Kahverengi kokarcaya karşı kullanılacak biyosidal ürünlerin ruhsatlandırılması veya geçici tavsiyelerin ivedilikle hazırlanarak uygulamaya sunulması,
- Kahverengi kokarcanın kapalı alanlardaki mücadelesinde “Halk Sağlığı Alanında Haşerelere Karşı İlaçlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” kapsamında ekipler oluşturularak kapalı alanlarda (özellikle kurumsal veya kamusal alanlar) biyosidal uygulamalarının uygulanabilirliğinin sağlanması.

DOĞAL DÜŞMAN AJANLARIN ÜRETİMİ

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) ve Orman Genel Müdürlüğü (OGM)

- Biyolojik mücadele çalışmalarında ihtiyaç duyulan faydalı böcek üretimi ve salımının planlanması ve yapılması.

DENETİM ve İZLEME FAALİYETLERİ		
<u>Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü, İl Tarım ve Orman Müdürlükleri, Koordinatör Enstitüler</u>		
<ul style="list-style-type: none"> Saha çalışmalarının yerinde kontrol ve denetiminin yapılması, Yürütülen çalışmalar ile ilgili olarak mücadele döneminde 15 günde bir, sonraki dönemlerde ise ayda 1 defa raporlama yapılması. 		
Kahverengi Kokarca İle Mücadele Faaliyetleri İş Zaman Çizelgesi		
Kısa Vade (1 Yıl)	Orta Vade (2 Yıl)	Uzun Vade(2+ Yıl)
1.Kışlak mücadelesi	1.Feromon tuzak geliştirilmesi ve ruhsatlandırılması	1. Kahverengi kokarcanın doğal düşmanlarının (Parazitoid, Entomopatojen) geliştirilmesi
2. Yerleşim yerlerinde mekanik mücadele yöntemiyle mücadele edilmesi.	2. Biyolojik mücadelenin geliştirilmesi (<i>T.japonicus</i> üretimi ve salımı-TAGEM)	2. Mücadelenin sürekli ve sürdürülebilir olması.
3.Sürveylerin etkin yapılması ile mücadele zamanının duyurularak bahçe ve tarlalarda mücadele yapılmasının sağlanması.	3. Mücadeleye devam edilmesi	
4. İl-İlçe Müdürlüklerinde görevli personele eğitimcilerin eğitimi şeklinde eğitim verilmesi (GKGM-TAGEM (Enstitü Müdürlükleri)) Kasım-2023 – Mayıs-2024	Hizmetiçi eğitimlerin belli aralıklarla yapılması	
5.Kamu spotu hazırlanması	Teknik altyapının yeterli hale getirilmesi	
6. Afiş, liflet eğitici video hazırlanması.		
7. Biyosidal ürünlerin tavsiyesinin hızlandırılması. (Sağlık Bakanlığı)		
8. Mekanik mücadele için böcek toplama aletlerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi, (TAGEM-Özel Sektör)		
9. Yerelde bütçe, alet-ekipman ve işçilik için organizasyon ve teknik koordinasyonun sağlanması		